

SIMONTORNYA VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

✉ 7081 Simontornya, Szent I. kir. u.1., ☎ 586-929

211-2/2012.

KIVONAT

Simontornya Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2012. január 30-án tartott ülése jegyzőkönyvéből

„14/2012.(I.30.) számú KT határozat

Simontornya Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megtárgyalta, és elfogadja Simontornya város Komplex Esélyegyenlőségi programját, amely 2011-től 2016-ig terjedő időszakra vonatkozik.

A képviselő-testület megbízza a polgármestert, hogy Simontornya város Komplex Esélyegyenlőségi programját a benyújtásra kerülő pályázatoknál vegye figyelembe.

Határidő: azonnal

Felelős: Csöszné Kacz Edit polgármester”

kmf.

Csőszné Kacz Edit sk.
polgármester

Bárdos László sk.
címetes főjegyző

A kivonat hitelül:
Simontornya, 2012. február 13.

Simontornya Város

Komplex esélyegyenlőségi programja

2011 – 2016

Tinta Tanácsadó Kft.
iroda: 1011 Budapest, Fő u. 37/b. 5. em.
postafiók: 1255 Budapest, Pf. 195.
tel/fax: +36 1-201-4890
<http://www.tintatanacsado.hu>

Készítette:

Billus Daniela
Hardy László
Nyíri András

2011. november

T a r t a l o m

I. Bevezetés	3
Miért van szükség esélyegyenlőségi vizsgálatra	3
Miről szól a vizsgálat?	4
Rendeleti előírások	5
Jogszabályi háttér	6
Vizsgálati tapasztalatok, észrevételek	8
Fogalomértelmezés	9
II. Helyzetelemzés	10
Kistérségi nagyító	10
Települési és kistérségi mutatók	12
Települési dilemmák, válaszok	14
Elemzési táblázat	16
III. Intézkedési terv	24
Intézkedési terv (akcióterv)	24
Konzultáció, belső monitoring, nyilvánosság	29
Kötelezettségvállalás, érvényesülés, módosítás	30
Legitimációs záradék	31
IV. Melléklet	
Újabb térségi statisztikai összefüggések	<i>(I-V nem számozott oldal)</i>
Kistérségi felmérés összegzés	<i>(1-8 számozott oldal)</i>

I. B e v e z e t é s

Miért van szükség esélyegyenlőségi vizsgálatra?

Köztudott, a közelmúlt társadalmi átalakulásai következtében az egyenlőtlenségek minden józan mértéket felülmúlóan fölerősödtek. Egyes területeken az olló szétnyílása további komor összefüggésekre is rávilágít. Egyebek közt arra, hogy az adott életszférák az esélyegyenlőség (*equity*) területén is komoly gondokkal küzdenek. Figyelmeztető például az a közoktatást érintő végkövetkeztetés, hogy nálunk a családi milió nagyobb mértékben befolyásolja a tanulói teljesítményeket, mint maga az iskolai közeg. A tanulók pályafutásában meghatározóbb az otthonról „hozott érték”, mint a pedagógiai „hozzáadott érték”. Összességében az iskola nálunk nem mérséklő, hanem fölerősíti a diákok közötti társadalmi különbségeket¹. Európai összehasonlításban jelenleg a legkevésbé biztosít egyenlő esélyeket a kedvezőtlen helyzetű családok gyerekeinek.

Jelenleg a lakosság 17%-a él a szegénységi küszöb alatt, ezen belül a gyerekeknek kb. a 30%-a (Tárki, 2007). Tetézik a nehézségeket a települési egyenlőtlenségek, s az elszegényedés, mely Magyarországon rendkívüli mértékben a kistelepülésekre szorult. A **gyerekszegénységi ráta a falvakban 25%**². Mindannyian új tudásra tettünk szert az e téren szerzett tapasztalatokkal. Nehéz nem találkozni a mélynyomornak nevezhető létmód hétköznapi megnyilvánulásaival. Ráadásul nemcsak nagy számú társadalmi csoportok, hanem maguk a **szociális vívmányok is veszélyeztetetté váltak**. A társadalmi kihívások kezelése, ezen belül a szociális védelem súlyos nehézségekkel néz szembe.

A területfejlesztési státuszát tekintve „stagnáló” Tamási-Simontornyai Kistérségnek erős érdeke fűződik az esélyteremtéshez. Eddigi kezdeményezéseik továbbviteléhez, újak befogadásához, melyek a szociális ellátások területi kiegyenlítését éppúgy megcélozzák, mint a munkapiaci reintegrációt vagy az itt élők jobb életkilátásait. Ezek között olyan tervek megvalósítása jelenthet még nagyobb lendítő erőt, melyek a foglalkoztatás, iskolázottság és az életkörülmények javításában - végső soron a kiugró egyenlőtlenségek mérséklésében - egyfajta **komplex stratégia alapján** jelölnek ki kiindulópontokat³. A gazdaságilag „törékeny és fejletlen” kistérségek reménytelen helyzetén aligha segít hosszabb távon, ha kénytelenek lesznek lemondani erről a megközelítésmódról a tervezésben és a megvalósításban.

A komplex esélyvizsgálati felmérés a társadalmi polarizálódás és elszegényedés jelenlegi kiélezett viszonyai között hasznos szerepet tölthet be. Mindenekelőtt a rendszeres (kétfévenkénti) adatfelvétellel, s az arra épülő helyzetelemzés ill. akcióterv megalkotásával. Működnie kell arra, hogy nyomon követhető legyen a szegénységi és egyéb kockázatoknak kitett lakosságcsoportok helyzetének alakulása. Megállapítható, a **kialakult helyzetben a szokásos, nem komplex beavatkozások elégtelenek**, így költséghatékonyságuk is kérdéses.

¹ A tanulói teljesítmények szempontjából az iskolarendszer szelektivitása azt jelenti, hogy a teljesítmények jobban szóródnak az iskolák között, mint az iskolákon belül. Míg az OECD-országokban a tanulók olvasási, szövegértési teljesítménykülönbségét 36 százalékban magyarázzák az iskolák közötti különbségek, addig a magyar tanulók esetében ez az arány 71 százalék. Ld. még Kertesi-Kézdi (2010): The roma/non-roma test score gap in Hungary, BWP 2010/10, MTA-KKI/Corvinus

² Ferge Zs. - Darvas Á. szerk. (2010): Gyerekesélyek Magyarországon. (A „Legyen jobb a gyerekeknek!” nemzeti stratégia évvértékelő bizottságának 2009. évi jelentése)

³ Vö. „LHH kistérségek projektjei” (TÁMOP 5.1.1-11/1/A ill. /B) előkészítés alatti pályázatok (www.nfu.hu/forum_pate21)

Miről szól a vizsgálat?

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, ezek elosztása mindenütt kiemelt jelentőségű társadalmi és politikai kérdés. Az esélyegyenlőség szempontrendszere a fejlett országokban nemcsak alapelveket jelent, hanem a gyakorlati tervezés, a forráselosztás, a végrehajtás során is iránymutatóul szolgál. Ide kapcsolódnak, s összehasonlítási alapot képeznek az ún. esélyegyenlőség-elvű támogatáspolitikai eddigi magyarországi tapasztalatai⁴.

A szóban forgó alapelvek az egyének közti különbségeket természetesnek veszik. Normálisnak tartják a képességeken, az egyéb személyiségjegyeken alapuló individuális egyenlőtlenségeket. Ezzel szemben az egyes társadalmi csoportokat érintő **közszolgáltatási egyenlőtlenségek** jó okkal kifogásolhatók, ha ezek a hátrányos megkülönböztetés megnyilvánulási formáinak minősülnek. Elfogadott kiindulópont, hogy bizonyos erőforrásokat egyenlően kell biztosítani (alapfeladatok finanszírozása, szakemberek alkalmazási feltételei, infrastrukturális ellátottság stb.). A valós megoszlás azonban - területi, hatalmi, jövedelmi előnyöktől függően - rendszerint igen nagy eltéréseket mutat. A tapasztalat az, hogy a következmények többnyire egyoldalúan és méltánytalan módon a kedvezőtlen társadalmi és gazdasági környezetben élőket, vagy az egyes etnikai csoportok tagjait sújtják. Hátrányt okozni nemcsak úgy lehet, hogy valamit nem megfelelően biztosítanak, hanem úgy is, ha a relatíve jobb helyzetben lévőket fejlesztik, vagy az erőforrásokat az esélyegyenlőségre nem érzékeny szempontok alapján osztják el. Belátható, hogy minden fejlesztés, amelyből az alacsony státuszú vagy más védett társadalmi csoportok kimaradnak, mélyíti az egyenlőtlenségeket.

Az alábbiakban szükségesnek tartjuk röviden összefoglalni, mire szolgál az esélyegyenlőségi vizsgálat, **mi az, amit számon lehet kérni** rajta. E tevékenység célja:

- támogatni a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklését, adott esetben törvénybe ütköző helyzetek kiküszöbölését;
- hozzájárulni méltányos policy eljárások megtervezéséhez, megvalósításához, döntések megalapozásához.

Feladata:

- az Ebktv.⁵ alapján információkat gyűjteni a védett célcsoportok helyzetéről, a vizsgálati területek sajátosságairól;
- megállapítani a rendelkezésre álló adatok vagy saját tapasztalat alapján kritikus helyzetek létrejöttét;
- javaslatot tenni ezek feloldása érdekében intézkedések megtételére;
- támpontokat adni a fejlesztési források esélyegyenlőség elvű felhasználásához.

Az esélyegyenlőségi vizsgálat tehát arra szolgál, hogy felhívja a figyelmet - főként a közszolgáltatások terén - a társadalmi együttélés szempontjából megengedhetetlen különbségekre. Felmutassa, hogy egyes alapvető dolgokban azonos életésélyek illetnek meg mindenkit.

---

⁴ Diszkrimináció az oktatásban (2008), UNESCO nemzeti jelentés Magyarország, OFI

⁵ Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény 63/A. §

Nem feladata:

- felmérni, módszeresen figyelemmel kísérni egyének, lakosságcsoporthoz tartozók helyzetét, speciális szükségleteit, ill. átvilágítani intézmények rendeltetés szerű működését, feltárni sajátos problémáikat;
- vizsgálni e helyzetek és problémák kialakulásának okait;
- javaslatot tenni szakterületi fejlesztési irányok kijelölésére.

Az esélyegyenlőségi elemzés tehát nem arra szolgál, hogy *hatósági* szempontból vizsgálja az adott viszonylatok szereplőit és működési mechanizmusukat az *erre szolgáló eszközökkel*. Továbbá nem vállalkozik arra, hogy közvetlenül segítse a *szakmai feladatok* eredményes ellátását *ennek módszertani hátterével*.

Rendeleti előírások

Az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény (Ebkvtv.) értelmében 2010. május 1-től minden helyi önkormányzatnak, valamint többcélú kistérségi társulásnak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal kell rendelkeznie.

Az esélyegyenlőségi program elkészítése előfeltétele annak, hogy a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás bármely hazai vagy európai uniós támogatásban részesülhessen.

Az esélyegyenlőségi program a településen/társulásban feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A program elkészítéséről szóló rendelet az esélyvizsgálati helyzetelemzés és akcióterv elsődleges védett csoportjának a **nőket, romákat és a fogyatékossgal élő személyeket** tekinti. Az esélyegyenlőség érvényesülésének kritikus kérdései azonban a településeken további, eltérő élethelyzetben lévő csoportok esetében is felvetődhetnek. Ennek megfelelően az esélyegyenlőségi program által *célzott csoportok köre bővíthető* a helyi sajátosságokra és az Ebkvtv. szempontjaira figyelemmel (pl. szegénység küszöb alatt élők).

A Tamási kistérségnek a védett társadalmi csoportok **oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális** helyzetéről kell beavatkozásokat terveznie a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében.

Az esélyegyenlőségi vizsgálatnak az adott település területén a hátrányokkal élő csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad, hacsak nem lépnek életbe a hátrányaikat legkülönbözőbb módon kompenzáló esélynövelő intézkedések.⁶

Az esélyegyenlőségi program alapját képező, általános és célcsoportokra vonatkozó adatvizsgálatot követően elkészített **helyzetelemzés** célja annak megállapítása, hogy a településen/társulásban élő hátrányos helyzetű lakosság a teljes lakossághoz viszonyítva milyen foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, egészségügyi sajátosságokkal rendelkezik, s ezek alapján az adott település milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzd.

---

⁶ Bár az egyenlő bánásmód megsértése más védett csoportok esetében is megfigyelhető, a három csoport esetében a hátrányos helyzettel és szegénységgel is erőteljesen összefüggő jelenségekről van szó.

A helyi esélyegyenlőségi program (akcióterv) kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű, védett csoportok körében a következő területekre:

- az oktatás és a képzés területén a **jogellenes elkülönítés megelőzésére**, megszüntetésére, az ehelyütt megjelenő sztereotipikus pályáorientáció megváltoztatására;
- a **lakóhelyi szegregáció** felszámolására;
- a **közszolgáltatásokhoz**, ezen belül az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;
- a foglalkoztatási szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci nehézségeinek csökkentésére, **foglalkoztatási esélyeik** javítására;
- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat **döntéshozatalában**, illetve az általa fenntartott, vagy támogatott intézményekben és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai **részvételének** elősegítésére a döntéshozatalban, ill. a közügyek irányításában.

Jogszabályi háttér

Unió szabályozás

- Európai Unió Alapjogi Chartája (Nizza, 2001, Lisszaboni Szerződés, 2007), kül. III. fej. /Egyenlőség/ 21-26. cikkek
- Az Európai Parlament és a Tanács 1083/2006/EK rendelete (2006. júl. 11.) a *Férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdításáról és a megkülönböztetés tilalmáról*, valamint az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, a Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról.⁷
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. júl. 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 771/2006/EK határozata (2006. máj. 17.) az Esélyegyenlőség mindenki számára európai évről (2007) – az igazságos társadalom irányában

Hazai törvényi szabályozás

- A Magyar Köztársaság Alkotmánya (70/A. §) (1) bekezdése kimondja, hogy „A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül”.
- A Magyar Köztársaság Alkotmánya 70/A. § (3) bekezdése egy további állami kötelezettségvállalást tartalmaz, mely kimondja, hogy „a Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósítását az esélyegyenlőtlenség kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti”.
E rendelkezés teremti meg a diszkrimináció bizonyos eseteinek a legalitását, illetőleg az Alkotmány által való megengedettségét. Jóllehet minden pozitív diszkriminációs intézkedés valakivel szemben negatív megkülönböztetést is eredményez, a társadalmi egyenlőtlenségek kiküszöböléséhez, csökkentéséhez azonban nagyobb érdek fűződik, mint a diszkriminációmentességhez fűződő jog merev érvényesítéséhez.

---

⁷ Ennek 16. cikke: „A tagállamok és a Bizottság biztosítják a nők és férfiak közötti egyenlőségnek, valamint a nemek közötti esélyegyenlőség elve érvényesülésének elősegítését az alapok különböző végrehajtási szakaszai során. A tagállamok és a Bizottság megteszik a megfelelő lépéseket a nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen megkülönböztetés megakadályozása érdekében az alapok különböző végrehajtási szakaszai során, különös tekintettel az alapokhoz való hozzáférésre. Különösen, a fogyatékossággal élő személyek hozzáférése az egyik olyan kritérium, amelynek az alapokból társfinanszírozott műveletek meghatározásakor meg kell felelni, és amelyet a megvalósítás különböző fázisaiban figyelembe kell venni.”

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1959. évi IV. törvény (Polgári Törvénykönyv) 75-85-ig terjedő szakaszai a személyiségi jogokat védelmező passzusokról
- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1993. évi közoktatásról szóló LXXIX. törvény
- 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2000. évi LX. törvény a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1958. évi 42. ülészakán elfogadott 111. számú Egyezmény kihirdetéséről

Rendeletek

- 240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről
- 311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet a kedvezményezett térségek besorolásáról
- 57/2002. (XI. 18.) OM rendelet az integrációs felkészítésről
- 29/2002. (V. 17.) OM rendelet a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányainak folytatásához szükséges esélyegyenlőséget biztosító feltételekről
- 21/2003. (II. 25.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékossgal minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékossgal támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet, valamint a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtására kiadott 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról
- 362/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet az Egyenlő Bánásmód Hatóságról és eljárásának részletes szabályairól
- 1021/2004. (III. 18.) Korm. határozat a romák társadalmi integrációját elősegítő kormányzati programról és az azzal összefüggő intézkedésekről
- 176/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól
- 2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról és annak módosításai
- 10/2006. (II. 16.) OGY határozat az Országos Fogyatékossgal Programról
- 188/1999. (XII. 16.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről
- 321/2009. (XII.29.) Korm. rendelet a szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről
- 92/2008. (IV. 23.) Korm. rendelet a fogyatékos személyek alapvizsgálatáról, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatról, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatáról
- 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet. a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybeviteléről
- 120/2010. (IV.16.) Korm.rend. a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjairól
- 20/1997. (II. 13.) Korm. Rendelet a Kt. végrehajtásáról szabályozza a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos jegyzői teendőket
- 27/2011. (IX. 14.) KIM rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések támogatásáról

Vizsgálati tapasztalatok, észrevételek

- A vizsgálati adattáblák információinak feldolgozása során szem előtt tartottuk (amire fentebb külön kitértünk), hogy a dolog jellegéből adódóan nem tekintettük feladatunknak a hatósági ellenőrzések ill. a szakmai hatékonyságvizsgálatok módszertanát követni.
- Megjegyzendő, a foglalkoztatás ügy nem maradt ki a vizsgálódásból. Jóllehet a helyi/térségi adatok, összefüggések feltérképezését adattábla nem támogatta, jelen anyag nem közvetlenül ennek az elemzői háttérnek a segítségével ragadja meg a kérdéskört. A KSH, NFSZ ill. a munkaügyi központok adatnyilvántartásai segítségül szolgáltak, de e téren az érdemi mozzanatok mindenekelőtt elvi mérlegelés tárgyát képezik.
- A közoktatásügyben is elmaradtak a külön elemzések - eltérő okokból. Itt az elmúlt évek során a pedagógusok pionírmunkát végezték. A szakterület viszonyait - igen behatóan - elemzési anyagok sora tárta fel. Javasoljuk, e téren Szabó-Bakosné Rosta Margit és Zsombok Lajos magas színvonalú szakmai anyagait tekintsék irányadónak.
- A szóban forgó komplex esélyegyenlőségi vizsgálat azt a sokfelől hangoztatott igényt szólaltatja meg, amely az ágazatok közötti együttműködést szorgalmazza. E mögött sok esetben az egymást gyengítő értelmezések és eljárások tapasztalata áll (pl. a rászorultság értelmezése, a szolgáltatások szervezésének indokolatlan eltérései, az ellátások kontrolljának gyengesége stb.). Jelen vizsgálat tapasztalatai azt húzzák alá, hogy egy esélyegyenlőségre fókuszáló rendszeres adatnyilvántartás előmozdítója lehet a szakmaközi kooperációknak, hiányzó szakmai platformok létrejöttének.
- Munkánk során nem volt módunk építeni arra, hogy az egyes településekkel közvetlenül felvegyük a kapcsolatot, ennél fogva nem tettünk szert tereptapasztalatokra.
- Mint ismeretes, nincsenek adatok a fogyatékkal élőkről az önkormányzatoknál, mivel a célcsoportot támogató szociális intézmények jellemzően (ez idáig) megyei – vagy egyéb – fenntartásban vannak (voltak), és a finansziális támogatásokat sem a település folyósítja.
- Problémát jelent a szegregátumok feltérképezése a településen. Az adattáblában a szegregátumra vonatkozó kérdések azt feltételezik, hogy azok beazonosítása már helyzetük felmérése előtt megtörtént, jóllehet ezen előfeltétel maradéktalan teljesüléséről nincsenek újabb információink. Alapos részelemzésekkel szolgál ez ügyben a hivatkozott Setét-Csizmazia szakmai anyag.
- Munkánkat nagyban segítette az a körülmény, hogy a szóban forgó települések vezetőit előzetesen tájékoztatták (ld. még kérdőíves felmérés), s úgy tűnik, sikerült érdekeltté tenni őket az együttműködésben.
- Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos felméréseket segíthetné egy áttekintés, mely alkalmas lenne a korábban megkezdett fejlesztési projektek elindulásáról, megvalósulásáról, netán eredményességéről információkkal szolgálni (különösen az LHH projektek esetében).
- Az államigazgatásban, ezen belül az egyes ágazatok területén, egy nehezen követhető, nem átlátható tartalmi és strukturális átalakulásnak vagyunk a szemtanúi. Ennek jegyében érzékelhető – az elköteleződés hangoztatása mellett – az esélyegyenlőségi tematikával kapcsolatos országos policy bizonytalansága, ellentmondásossága.
- Munkánk során az érvényben lévő törvényi szabályozás előírásaihoz tartottuk magunkat. A vizsgált problémákhoz képest a várható törvényi változások ugyancsak kihívást jelenthetnek.

Fogalomértelmezés

Diszkrimináció (hátrányos megkülönböztetés)

Az Ebtv. (Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló CXXV/2003. törvény) **közvetlen diszkriminációnak** tekinti, ha neme vagy más hasonló személyes tulajdonsága következtében valakivel kedvezőtlenebbül bántanak, mint más – egyéb tekintetben hasonló helyzetű – személyekkel.

Közvetett diszkriminációnak minősül, ha bizonyos rendelkezések, intézkedések végrehajtásakor kiderül, hogy beazonosítható csoporthoz tartozó személyek, bár semlegesnek mutatkoznak, jól láthatóan többségben vannak azok közt, akiknek az intézkedés vagy munkahelyi gyakorlat hátrányt okoz.

Gender – az ember neme. A gender azonban nem biológiai természetű tulajdonság, mint a vércsoport vagy a hajszín, de nem is afféle változó nézet, amiről néhány meggyőző érveléssel lehet valakit beszélni. A gender társadalmi sajátosságok összessége. Lényegi eleme a személyiségünknek, olyan viszonyokat foglal magában, amelyet a társadalomtól (elsősorban közvetlen környezetünkötől) kapunk s építünk be személyiségünkbe. A gender többszörösen összetett dolog. Több, mint társadalmilag meghatározott és körülírt nemi hovatartozásunk. Tartalmazza női vagy férfi mivoltunkhoz kötődő szerepeinket, attitűdjeinket is, valamint a hozzánk fűződő társadalmi elvárásokat s az ezekhez való sajátos viszonyunkat.

Előnyben részesítés

Az előnyben részesítés ún. puha eszköz. Mindaddig, amíg az adott döntési szinten – vagy szakterületen – dolgozók között bármelyik nem aránya nem éri el legalább a 40%-ot, az azonos erényekkel rendelkező jelöltek közül a gyengébben reprezentált nemhez tartozót kell fölvenni, illetve kinevezni.

Fogyatékos személy, aki érzékszervi, (látás, hallás), mozgásszervi, továbbá értelmi képességeit jelentős mértékben, vagy egyáltalán nem birtokolja, ill. a kommunikációjában számottevően korlátozott, s ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: „Fot.”) differenciáltabb szabályozást ad: megkülönbözteti az akadálymentesség és az egyenlő esélyű hozzáférés fogalmát.

Az akadálymentesség az épített környezeti feltételekre (is) vonatkozó követelmény. A fogalom pontos meghatározását a Fot. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Éptv.) 2. §-ának 1. pontjára utalja. Ez utóbbi jogszabály definíciója szerint akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az Éptv. felhatalmazása alapján megalkotott országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabály is átveszi ezt az akadálymentesítési koncepciót.

Az egyenlő esélyű hozzáférés fogalmát a Fot. a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében definiálja: „Egyenlő esélyű hozzáférés: a közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők.”

II. Helyzetelemzés

Kistérségi nagyító

A Tolna megyei Tamási kistérség területe 1.028 km², mely 32 települést foglal magába. Ezek 60%-ában az ott élők lélekszáma nem haladja meg az 1000 főt. A lakónépesség száma 39.427 fő, mely a megye lakosainak 16,9 %-át teszi ki (2010). A népsűrűség 38 fő/km², ami az aprófalvas településszerkezet miatt ebben a kistérségben a legritkább, jóval alatta marad a megyei (63 fő/km²) illetve a régió (67 fő/km²) átlagának. A központ Tamási mellett még két városi rangú település, Simontornya és Gyöngyös található.

Főbb sajátosságok, statisztikai mutatók

	Munkanélküliségi ráta %	Foglalkoztatási ráta %	Aktivitási ráta %
Tamási kistérség	14,61	43,7	51,2
Tolna megye	10,42	46,7	52,1
DD Régió	12,10	47,0	51,8
Országos	11,20	49,2	55,4

Forrás: NFSZ Nyilvántartás/Statisztika/2010-es országos/régiós ill. 2011-es megyei/kistérségi adatsorok

- Legfrissebb adatok szerint megyei összehasonlításban a munkanélküliségi ráta továbbra is a legmagasabb. Szakemberek azonban a fő problémát nem a magas munkanélküliségben, hanem a rendkívül nagyarányú inaktivitásban látják. A munkaerőpiactól való tömeges távolmaradás miatt láthatóan rendkívül alacsony a foglalkoztatás aránya. A fentiekből következően a foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya 48,8%, ami azt jelenti, a **háztartások közel fele nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel.**

	Relatív mutató	Arányszám		Relatív mutató	Arányszám
Belecska	0,71	0,09	Nagykónyi	17,43	2,20
Diósberény	9,87	1,24	Nagyszékely	12,32	1,55
Dúzs	13,90	1,75	Nagyszokoly	12,95	1,63
Értény	30,53	3,85	Ozora	12,21	1,54
Felsőnyék	9,85	1,24	Pári	17,01	2,15
Fürged	26,88	3,39	Pincehely	10,18	1,28
Gyöngyös	15,45	1,95	Regöly	7,61	0,96
Hógyész	10,44	1,32	Simontornya	11,90	1,50
Iregszemcse	9,27	1,17	Szakadát	4,83	0,61
Kalaznó	12,73	1,61	Szakály	7,35	0,93
Keszőhidegkút	10,20	1,29	Szárazd	10,20	1,29
Kisszékely	8,82	1,11	Tamási	6,85	0,86
Koppányszántó	16,51	2,08	Tolnanémedi	12,47	1,57
Magyarkeszi	17,42	2,20	Udvari	9,66	1,22
Miszla	13,54	1,71	Újireg	10,71	1,35
Mucsi	16,72	2,11	Varsád	11,41	1,44

Forrás: NFSZ/Nyilvántartott álláskereső aránya állandó lakhely szerint (2011.10.20.)

A kistérséget alkotó 32 településből 22 társadalmilag-gazdaságilag elmaradottnak számít⁸. Ezen belül 7 település a magas munkanélküliség miatt sorolható a leszakadók közé. E tekintetben a fenti táblázat két fontos viszonylatot domborít ki ill. hasonlít össze:

- a) **Relatív mutató:** a nyilvántartott álláskereső a helyi munkavállaló korú népesség %-ában
- b) **Arányszám:** a relatív mutatónak az országoshoz viszonyított aránya
  - A településeken élők korösszetétele igen vegyes képet mutat. Miközben a leginkább elöregedő településeken (pl. Kisszékely, Szakadát) az idősebb népesség száma négy-öttszörösen meghaladja a 14 év alattiak számát, addig több településen (pl. Dúzs, Értény, Fürged, Mucsi), bár szerényebb mértékben, de a gyermekkorúak vannak túlsúlyban a 60 év felettiekhez képest. Egyebekben a természetes fogyás kb. kétszerese a megyei mutatónak.
  - A roma lakosság aránya a kistérségen belül nem kellően alátámasztott, 10% alatti. Egyes településeken az ott élő roma népesség területi koncentrációja növeli a lakóhelyi kirekesztődés (Értény, Iregszemcse, Koppányszántó, Ozora) kockázatát⁹.
  - Kedvezőtlen a kommunális ellátottság, a lakások komfortfokozata rosszabb a megyei és régiós átlagnál.
  - Az iskolázottsági mutatók elmaradnak a megyei átlagtól. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a kistérség-központ Tamásiban alakul a legkedvezőbben (29,5%), a legrosszabb a helyzet Mucsiban (68,4%), s 7 további település jelez 60% feletti arányt.

A 18 évesnél idősebb korosztályban az érettségivel rendelkezők aránya mindössze 22%, ami a régió hasonló helyzetű kistérségeinek átlagával egyezik meg, ám jelentősen elmarad az országos értékektől. A legfeljebb 8 általánost végzetek aránya (51,7%) 5,9%-ponttal magasabb a Tolna megyei átlagnál.

- A településszerkezet és a közlekedési nehézségek kommunikációs, elérhetőségi és fenntarthatósági problémákat okoznak. A térséget elkerülik a fő közlekedési vonalak. A vasúti közlekedés kevés települést érint. A települések kb. egyharmada nem rendelkezik közvetlen járattal a kistérség központjába. A kistérség lakosai közül hozzávetőlegesen 1000-2000 fő ingázik a kistérségen kívülre ill. a kistérségen foglalkoztatottak közel fele ingázik (2008).
- Elérhető fekvőbeteg ellátás Pincehelyen, illetve a kistérségen kívül Dombóvárott van. A lakosság érintettsége számottevő a pszichiátriai és szenvedélybetegségek vonatkozásában, ellátottságuk nem megfelelő.

Az itt kiragadott sajátosságok némiképp egyoldalú csoportosításban vázolják a hátterét annak, amire települési bontásban, a feladat jellegének megfelelően a későbbiekben kitérünk.

Az esélyegyenlőségi fókuszok megállapításához nem nélkülözhető a kutatói bázisra építő elemzői tevékenység figyelembe vétele. Példának okáért az ún. „**közösségi szükségletek felmérése**” megközelítésmód ill. módszertan¹⁰ tanulságaira nagy mértékben támaszkodtunk. Úgy tűnik, a kistérségi horizont a térségi folyamatok átfogóbb megfogalmazására éppúgy, mint az esélyszempontok megragadására alkalmasabb.

Amennyiben a települések cselekvési terveik megalapozásához messzemenően felhasználják a magasabb szinten aggregált adatokat, az elemzői megállapításokat, akkor saját esélytervük érvényesítése során sem mondhatnak le ezek határozott figyelembe vételéről. Magunk is ezt tettük.

---

⁸ 2008-as LHH felmérés mutatói alapján

⁹ Setét-Csizmazia: Tamási kistérségi esélyegyenlőségi program, 2008 (Több ponton kiemelkedő jelentőségű részlelményekkel)

¹⁰ Ld. „Együttműködő települések–Fejlődő falvak–Fejlődő kistérség” c. Tamási kistérségi szolgáltatástervezési koncepció, Helyzetfelmérő tanulmány, Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont Tervezői Munkacsoportja, Pécs, 2008

Települési és kistérségi mutatók

Település	Lakó- népesség száma 2001 - 2011	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belső	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belső	Alacsony státuszú lakosok (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül)	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részeseülők aránya	Alacsony komfortú lakások aránya	Öregedési index	Aktív korúak ellátására jogosultak aránya
Belecska	368 - 427	57,3	52,6	37,6	44,8	2	1,36	4,6
Díósberény	398 - 346	49,3	57,2	34,9	48	33	1,9	19,1
Dúzs	297 - 263	53,4	59,2	36,8	40,5	10	0,84	11,9
Értény	810 - 748	64,1	59,3	43,4	90,4	80	0,6	25,2
Felsőnyék	1115 - 1025	44,8	48,8	28,1	-	-	-	-
Fürged	693 - 712	60,0	62,3	44,8	83,8	75	0,61	26,2
Gyönk	2240 - 2009	36,2	49,8	25,9	40,6	85	2,24	4,3
Högyész	3054 - 2953	32,6	46,5	21,2	51	13	1,5	6,8
Iregszemcse	2905 - 2755	39,0	45,5	25,6	-	15,8	-	-
Kalaznó	209 - 160	60,0	59,2	40,0	63,8	52	1,6	37,1
Keszőhidegkút	261 - 229	53,9	54,5	32,5	55	55	1,1	16,2
Kisszékely	429 - 307	43,2	58,9	31,1	-	10	3,75	11,6
Koppányszántó	427 - 367	46,1	61,6	34,2	87,7	40	1,3	12,5
Magyarkeszi	1441 - 1229	49,4	52,8	33,7	80	11,1	0,74	11,1
Miszla	347 - 321	64,4	68,3	49,4	100	-	2,9	1,6
Mucsi	543 - 490	68,4	64,1	46,3	18,1	60	0,6	38,1
Nagykónyi	1275 - 1111	48,6	53,5	31,7	70,5	70	1,24	5,0
Nagyszékely	467 - 448	63,2	63,6	47,1	68	60	1,1	14,1
Nagyszokoly	994 - 875	48,6	59,0	35,3	85	-	1,1	22,1
Ozora	1826 - 1752	49,3	55,1	33,1	77,3	30	0,84	13,5
Pári	694 - 665	44,2	55,1	31,9	60,9	46	0,9	13,7
Pincehely	2557 - 2280	37,0	47,6	25,0	66	20,4	2,1	3,4
Regöly	1357 - 1127	43,6	41,6	21,2	48	20	2	10,3
Simontornya	4576 - 4042*	35,1	46,0	22,5	52	9,6	1,8	9,6
Szakadát	334 - 266	44,2	59,3	30,2	51	35	2,96	4,6
Szakály	1686 - 1505	38,5	49,9	26,0	49,5	30	0,98	10,4
Szárazd	266 - 250	46,6	56,2	34,2	78	-	1,1	7,1
Tamási	9081 - 8606	29,5	40,8	17,8	33	-	0,9	2,6
Tolnanémedi	1232 - 1079	49,7	55,6	32,7	59	6,7	2,2	8,6
Udvari	533 - 404	65,9	63,5	50,2	72	-	1,9	13,2
Újireg	340 - 286	51,2	53,6	37,8	36	20	1,4	8,3
Varsád	433 - 390	42,4	58,9	31,4	51	-	0,9	13,9

Forrás: 2008 LHH felm.2-5. oszlop; jelen adatközlés: 2., 6-9. oszlop; * IVS (2007): 4306 fő

Éves kistérség szintű adatok - Tamási 2010
15 - 74 korosztály

	Munkanélküliségi ráta	s	Munkanélküliek	s	Foglalkoztatottak	s	Inaktívak	Foglalkoztatási ráta	Aktivitási ráta
2003	9.72 %	0.614	1598	79	14843	735	16563	45%	49.8%
2004	10.04 %	0.26	1705	40	15273	255	15298	47.3%	52.6%
2005	11.48 %	0.278	1879	40	14492	248	15716	45.2%	51%
2006	12.2 %	0.273	2013	38	14486	249	14907	46.1%	52.5%
2007	12.78 %	0.317	2039	44	13920	258	15117	44.8%	51.4%
2008	12.28 %	0.323	1935	46	13825	252	15184	44.7%	50.9%
2009	13.85 %	0.331	2175	42	13529	270	14362	45%	52.2%
2010	14.61 %	0.356	2237	47	13072	253	14604	43.7%	51.2%

Éves adatok - Tolna megye 2010
15 - 74 korosztály

Kistérség	Munkanélküliségi ráta	s	Munkanélküliek	s	Foglalkoztatottak	s	Inaktívak	Foglalkoztatási ráta	Aktivitási ráta
Bonyhádi	9.35 %	0.242	1052	22	10198	198	10695	46.5%	51.3%
Dombóvári	12.63 %	0.312	1653	34	11437	222	12445	44.8%	51.3%
Paksi	8.1 %	0.212	1538	32	17456	338	17602	47.7%	51.9%
Szekszárdi	9.36 %	0.242	3256	68	31528	611	30473	48.3%	53.3%
Tamási	14.61 %	0.356	2237	47	13072	253	14604	43.7%	51.2%
Összesen	10.42 %		9736		83691		85819	46.7%	52.1%

Forrás: NFSZ/KSH Településsoros adatok, 2011

Települési dilemmák, válaszok

Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése minden fejlett társadalmi berendezkedés velejárója. Meglehet, a 2011 utáni, lényegi változásokat kilátásba helyező törvényi szabályozók újszerű megközelítések végiggondolását és alkalmazását várják el. Meglehet, ezzel párhuzamosan az államigazgatási környezetben is radikális átszervezések mennek végbe. Ahogy azonban a drámai élethelyzeteket előidéző okok nem szűnnek meg, az esélyteremtéssel kapcsolatos dilemmák sem tűnnek el. Sokkal inkább minden felelős döntéshozót továbbgondolásra készítenek.

A 120/2010. (IV.16.) Korm. rend. azt az előírást tartalmazza, hogy az érintett **települések** (ill. társulások) az **Elemzési táblázatban** összevont kérdésekre, **problémafelvetésekre reflektáljanak**¹¹. Megjegyzendő, ezek változó mértékben vonatkoznak rájuk, ugyanakkor érintik azt a dilemmát is, hogy az adott településnek van-e egyáltalán illetékessége vagy rendelkezési lehetősége a szóban forgó kérdésben.

Az alább felsorakoztatott megállapítások a megküldött adattáblák információs bázisán és a fentiekben hivatkozott néhány kulcsfontosságú szakanyag elemzései nyomán fogalmazódtak meg. Az esélyegyenlőségi fókuszpontok keresése azonban javarészt ez utóbbi forráscsoport következtetéseire épít. Nem mellőznénk azonban ehelyütt az adattáblák által kínált terjedelemben és mélységben a helyi viszonylatok főbb jellemzőinek összegzését.

Simontornya

Néhány települési jellemző

- Demográfia

A korábbi népszámlálás (2001) állapotához képest kb. 11%-os népességfogyatkozást könyvelhet el a város. Öregedési index: 1,76, ami dacára pl. a vándorlási különbözet lehetséges kedvezőbb alakulásának, a tíz évvel ezelőtti ugyanezen adathoz (1,4) mérten gyorsabb ütemet jelez előre e kedvezőtlen irányú népmozgásban.

Munkavállaló korú népesség: 2925 fő

- Roma lakosság

Roma népességcsoportot nem jeleznek az adattáblák.

Az IVS (2009) dokumentum a 2001-es népszámlálás alapján 1% körülire teszi arányukat (3-400 fő).

- Iskolázottság

Friss adatok nem kerültek hozzánk. Korábbi adat: 35,1% (a kistérségi hányad: 48,7%)

- Szociális helyzet / Foglalkoztatás

A munkavállaló korú népéségen belül a regisztrált álláskereső aránya 11,9% (relatív mutató), ami az országosan nem biztató (1,5), de nem is kezelhetetlen pozíció. RSZS 38 fő, RÁT-BJP 151 fő az érintettek száma. Közfoglalkoztatásban 83 fő vesz részt.

R.gy.k.-t kap 336 fő (52%), ami a kistérségi középárányoshoz képest (60,7%) kedvező mutató.

---

¹¹ A települési visszajelzés határideje (TKT képviselővel egyeztetve) külön munkalapon: 2011. 12. 7.

Aktív korúak ellátására jogosult 272 fő, ami kb. 9,3%-ot mutat.

Családsegítésben 408 fő érintett, étkeztetésben 47 fő. Idősek otthona működik mikrotérségi feladattal. Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik kb. a lakosság fele (46%). Alacsony státuszú családok aránya: 22,5% (kistérs: 33,5%).

- Közoktatás

A HHH gyerekek státuszának igazolásához az évente kétszeri jegyzői adatszolgáltatáson kívül az érintett szülők nyilatkozata is szükséges. E téren az adattáblák jelzik, hogy az érintettek igen csekély (kb. 7%) hányada segíti az esélyteremtéshez szükséges tervezés munkálatait (21 nyilatkozó / 315 nem nyilatkozó szülő).

Óvodai ill. iskolai szintéren 24-28% körüli a HHH gyerekek megoszlása.

- Lakhatás

Alacsony komfortfokozatú a „normál” lakásállomány 6%-a.

Ugyanakkor a szegregátumról adatot közlő tábla azt jelzi, hogy van két, összesen 172 lakást érintő településrész, melynek hátterében egy 70%-os kritikus lakáshányad áll. Az IVS dokumentum szerint a helyben lakók 12%-a él a két azonosított körzetben (2001-es census adatai al.).

Ehelyütt 20% körüli a vezetékes vízellátottság, 5 %-os a szilárd burkolatú útszakasz.

- Fogyatékkal élők

Nincsenek friss adatokat közlő információk.

Elemzési táblázat

120/2010. (IV.16.) Korm. rend. 2. fejr. 7. § (1-4) alapján

N Ó K			
	Vizsgálati szempont, problématerület	Vizsgálati megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
N1	<p>Van-e nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az alábbi szakterületeken?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Foglalkoztatás - Közoktatás - Szakképzés - Szociális ellátás - Egészségügyi ellátás - Bűnmegelőzés, áldozatvédelem - Településfejlesztés 	<p>Fellelhetők nemek szerinti bontásban gyűjtött adatok egyes szakterületeken, ezeket azonban még célirányosan nem elemzik, ill. nem értékelik.</p>	<p>Az adatszolgáltatási kötelezettségek áttekintése után az adatgyűjtési és elemzés megkezdése.</p> <p>Problémák feltérképezése, vizsgálati szempontok megállapítása, bázisadatok összegyűjtése az egyes szakterületeken.</p> <p>A szempontrendszer legfontosabb elemeinek átemelése az ÖMIP-be.</p>
N2	<p>Van-e megfelelően felkészült, gender-szakértelemmel* is rendelkező kompetencia, kapacitás?</p> <p><i>*Lásd „Fogalomértelmezés” fentebb</i></p>	Nincs.	<p>Konzultáció felkészítésben jártas szakemberek bevonásával. Referens kijelölése, feladatkörének bővítése, képzésre küldése.</p> <p>Esélyegyenlőségi képzés az önkormányzat dolgozói részére.</p>
I. Nők gazdasági függése, kiszolgáltatottsága			
- ami egyszerre oka és következménye a munkaerőpiaci esélyegyenlőtlenségnek -			
N3	<p>Melyek a nők foglalkoztatását gátló főbb akadályok? Például:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíj jogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. 		<p>A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatainak áttekintése (gyermekszám, képzettség, életkor, családi állapot, demográfiai adatok), célirányos adatösszesítés elvégzése, lehetséges beavatkozások megállapítása.</p>
N4	<p>- A gyermeküket egyedül nevelő nők kiszolgáltatottak a gyermekintézmények nehéz elérhetősége és/vagy rugalmatlan nyitvatartása okán, ami akadályozza munkavállalásukat.</p>	<p>Az adott viszonylatokban nem áll rendelkezésre az állítást alátámasztó adat, de közvetve valószínűsíthető az állítás.</p>	<p>Meglévő adatok rendszerezése, fókuszálása.</p>

II. Nőket érő erőszak

- e téren akkor is meg kell tenni a megelőző és védő intézkedéseket, ha a jelenség nem látszik elterjedtnek -

N5	Van-e a településen célzottan a nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás?	Létezik áldozatvédelemmel foglalkozó munkacsoport a Tamási Rendőrkapitányságon (civil szervezetek, pedagógusok, eü., gyermekjóléti, gyámügyi szakemberek; célja: a nők elleni, a családon belüli stb. erőszak felismerése, intézkedés kezdeményezése. Az önkéntesekből álló m.csop. nem elég hatékony.	A lehetséges családok átmeneti otthona (CSÁO) ellátás megszervezése.
N6	- Kapcsolati erőszak problémája: A nők elleni kapcsolati erőszak elkövetője általában férfi, akitől az áldozat többé vagy kevésbé függ, vagy függött, vagy akivel szemben az áldozat épp függetlenségét igyekezett megvédeni.	Az adatok érzékenyek és zárt körben kezeltek.	Az áldozat és adatainak fokozott védelme. Az eljáró személyek, testületek, hatóságok érzékenyítése.
N7	- Szexuális erőszak problémája: idegenektől, közterületeken, szolgáltató- és munkahelyen elszenvedett zaklatás és erőszak	Az adatok érzékenyek és zárt körben kezeltek.	
N8	Kell-e külön erőfeszítéseket tenni a fiatalkorú lányok védelme érdekében a szexuális erőszakkal szemben? Amennyiben - magas a fiatalkorú prostitúció veszélyeztetettjeinek a száma/aránya - magas (növekszik) a fiatal lányok ellen elkövetett szexuális erőszak-esetek száma	Nincs adat. Nincs adat.	Szaktémák közötti tematikus esetmegbeszélések tartása a témában helyi szakemberek bevonásával. A témát a létrehozandó Esélyegyenlőségi Kerekasztal napirendjére vetetni.

III. Nők szegénységgel összefüggő reprodukciós jogainak sérülése

N9	Van-e megfelelő tájékoztatás és hatékony segítség a településen a fogamzásszabályozás, anya- és gyermekgondozás területén? Pl.: az újszülöttek állapota, korai terhességek gyakorisága, koraszülés, kis súlyú, éretlen, sérült újszülöttek előfordulásának vizsgálata.	Van, mindenképp az Egészség ház ill. a védőnői működés (2 fő) révén.	A védőnőkön kívül megfelelő tájékoztatás és hatékony segítség nyújtása a településen.
----	---	--	---

IV. Nők aránytalan részvétele			
N10	Milyen arányú a nők részvétele a közéletben és a vezető pozíciókban?	A város polgármestere hölgy. A képviselőtestület tagjai férfiak. A bizottsági tagok aránya kiegyensúlyozott.	A közéleti befolyás egyéb vonatkozásairól helyi igények szerinti eljárás.
N11	Van-e rejtett diszkrimináció, korlátozott hozzáférés?	Adatszerűen nem.	Vizsgálati eszközök megválasztása.

R O M Á K			
	Vizsgálati szempont, problématerület	Vizsgálati megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
V. Romák - Foglalkoztatás, szociális ügyek			
R1	<p>Milyen közmunka* programokban vesznek részt roma munkanélküliek?</p> <p>Milyen közmunka programokban vesznek részt a nem roma munkanélküliek?</p> <p><i>*2011 évtől közfoglalkoztatási programok</i></p>	<p>Az elmúlt 2 évben valamennyi meghirdetett országos közmunka programban részt vettek az önkorm.-ok. Ehelyütt idén: 83 fő, ebből 21 fő roma (valamennyien nők). RÁT: 151 fő, ebből: 25 fő roma. Cél: folyamatos tenni a foglalkoztatásukat bővített létszámban (ld. Parlafű, START stb. programok).</p>	<p>Elősegíteni a hiányzó helyi szolgáltatásokhoz szükséges humán erőforrások megteremtését a diszkriminációmentesség biztosításával.</p> <p>Figyelembe veendő a Nemzeti Roma Stratégia* irányelvei ill. az Ebktv. (CXXV./2003) rendelkezései.</p> <p><i>*Előkészítés alatt</i></p>
R2	Milyen arányban alkalmaznak romákat az önkormányzatnál és intézményeiben, illetve a társuláznál és a társulás által fenntartott intézményekben?	START-program keretében foglalkoztatnak romákat a TKT közintézményeiben. Ezen belül a városi adatokról a honlap ill. a Gazdasági program (2011) nem szolgál további információkkal.	Az önkormányzat és intézményei célirányos adatgyűjtése, elemzése. Megállapodás kötése a helyi ckö-vel a készülő Nemzeti Roma Stratégia és az „EU-s” irányelvek figyelembe vételével.
R3	Az önkormányzatnak milyen eszközei vannak a helyi romák foglalkoztatásának növelésére?	A jelenlegi és várható közfoglalkoztatási programok. Továbbá vö. Gazdasági program „Vállalkozásösztönzés, munkahelyteremtés” fejezet.	Egyes pályázatoknál határozottan élni az előnyben részesítéssel, pl. a térségi arányoknak megfelelően.

R4	Született-e romákkal, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel szembeni diszkrimináció miatt jogerős elmarasztaló bírósági ítélet, vagy hatósági határozat az önkormányzat, vagy valamely intézménye ellen?	TKT által végzett felmérés (2010) alapján egyetlen településen sem volt, és nincs folyamatban.	Figyelemmel kísérés.
R5	Az önkormányzat rendszeresen gyűjt-e és értékeli-e adatokat a közszolgáltatásokhoz (oktatás, szociális ellátás, egészségügy, közétkeztetés, gyermekjólét, közművelődés stb.) való hozzáférést illetően a településen élő hátrányos helyzetű romák szempontjából?	Az IVS dokumentum (2009) részletes elemzésekkel szolgál. Komoly akadályt jelent, hogy pillanatnyilag nem biztosítottak az etnikai adatgyűjtés törvényi feltételei. (Ld. még „támogató hálózat”)	Beemelni a megújítandó szolgáltatástervezési koncepcióba a célcsoportokat érintő hozzáférési esélyszempontokat.
R6	Tervezett-e a település saját szociális szolgáltatástervezési koncepciójában a romák esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket? Ezek mennyire hatékonyak ill. eredményesek?	Válaszok az IVS-AT anyagban („szegregációs területen élők” v. „hátrányos helyzetű munkavállalók” megjelöléssel) a társulási dokumentumokban le lehetők fel.	Ld. IVS-Antiszegregációs Terv vállalásai.
R7	Van-e a társulásnál esélyegyenlőségi feladatokra kijelölt, és ezen a területen képzett munkatárs?	Van esélyegyenlőségi /”romaügyi”/ referens (ld. önkormányzati esélyegyenlőségi program, 2011).	Döntés mérlegelése, előkészítése.
R8	A településen jellemző probléma-e a gyermekek ideiglenes, átmeneti, vagy tartós nevelésbe vétele? (országos átlag: 0,88%)	A szociális adattábla sz. 17 gyerek érintett (646 fiatalkorú), akik kb. 40%-a roma származású (7 fő). Ez háromszorosa az országos átlagnak.	Amennyiben a gyermekek családjukból történő kiemelése kétszeresen meghaladja az országos átlagot, az önkormányzatnak fel kell tárnia a magas nevelésbe vételi arány okait.
R9	Az önkormányzat/társulás által fenntartott, illetve támogatott közművelődési intézmények és kulturális programok kínálatában megjelennek-e a kultúrák közötti párbeszédet ill. a roma kisebbségi kultúrát, mint értéket bemutató elemek?	Alkalmanként: Fried Művelődési Ház, Roma Kisebbségi Egyesület, Vármúzeum, CKÖ által szervezett ill. támogatott programokban.	A közművelődési intézmények programkínálatának kialakításakor, s a helyi kulturális események támogatásáról szóló döntések előkészítésekor horizontális szempontként érvényesíteni.

R10	<p>Az önkormányzat kommunikációjában tudatosan fellép-e a helyi társadalom esetleges előítéletességével, cigányellenességével szemben?</p> <p>A közpolitika helyi képviselői elősegítik-e a kisebbségeket védő alkotmányos értékek, a társadalmi szolidaritás érvényesülését, ösztönzik-e a többség és a romák közötti hatékony együttműködést?</p>	<p>A kérdés jelen dokumentum keretében csak korlátozott mértékben vizsgálható.</p>	<p>A Nemzeti Roma Stratégia irányelvei figyelembe vételével vizsgálendő.</p>
R11	<p>A helyi sajtóban, médiumokban megjelentek-e, megjelennek-e olyan közlések, amelyek a romákkal szembeni előítéletességet növelhetik?</p>	<p>Nem jellemző, hogy diszkriminatív módon írnának a romákról. Diszkrimináció a helyi kábel TV szolgáltatóknál sem jelenik meg.</p>	<p>Figyelemmel kísérés, kül. tekintettel az internetes közfelületekre.</p>
R12	<p>Az önkormányzat működtet-e olyan panaszkezelési eljárásokat (és ha igen, milyen hatékonysággal), amelyek a településen a romák elleni diszkrimináció eseteinek feltárását és a jogsértések elszüntetése számára jóvátételt biztosítanak?</p>	<p>Ld. 2011. szept.-ben elfogadott önkormányzati esélyegyenlőségi program.</p>	<p>Figyelemmel kísérés az Ebktv. ill. a Nemzeti Roma Stratégia előírásai alapján.</p>
R13	<p>Biztosított-e roma személyek részvétele az önkormányzati döntéshozatalban képviselőik útján?</p>	<p>A CKÖ vezetőin ill. önkormányzati képviselőkön keresztül. Nincs információ arról, hogy van-e szerepük pl. a közfoglalkoztatási programoknál a személyek kiválasztásában, pályázatoknál a célcsoport kiválasztásában.</p>	<p>Szerepük megerősítése a Nemzeti Roma Stratégia előírásai alapján.</p>
R14	<p>Részesednek-e roma fiatalok ill., felnőttek képzési programokban, ami segíti munkaerőpiaci beilleszkedésüket.</p>	<p>A Munkaügyi Közp. Tamási Kirendeltsége, a KIÚT Nkft. (Tamási), ill. a Vályi P. Szk. szervez felnőttképzést roma felnőttek részére is. A KIÚT Nkft. egyes pályázati programjaiban a romák szakképesítéshez juttatása, munkaerőpiaci reintegrációja a cél. Folytatása szükséges.</p>	<p>Munkaügyi központoktól ill. pályázati jelentésekből információk gyűjtése.</p>

VI. Romák - Egészségügy

R15	Rendelkezik-e a település egészségtervvel?	A települések nem, de a TKT elkészítette (2008) a kistérségi egészségtervet.	Aktualizálás az újabb eü. ellátásszervezési szabályozás alapján.
R16	Van-e betöltetlen körzeti orvosi praxis, vagy védőnői státusz romák által sűrűn lakott, szegregált településrész közelében?	A 3 betöltött háziorvosi praxis ill. a 2 védőnői állás és a szegregált településrészek között nincs szoros összefüggés. (Ld. még IVS II.2.5.2.)	Újabb statisztikai adatok, felmérések figyelemmel kísérése.
R17	Milyen arányban érik el a helyi romákat a szervezett központi szűrővizsgálatok? Milyen arányban vesznek részt a rendszeres szűrővizsgálatokon?	A szűrővizsgálatok elvileg mindenki számára elérhetőek. Nőgyógyászati és mammográfiás vizsgálatokra adott életkor felett minden lakos kap értesítést. A részvételi arányra vonatk. a nőkre van, romákra nincs adat. Cél: szűrővizsgálatok népszerűsítése minden célcsoportban.	További célvizsgálatok előkészítése az elérés adataira vonatkozóan.
R18	Érzékelhető probléma-e az alultápláltság a 0-18 éves roma korosztály körében?	Az alultápláltság és a roma csoportok között ugyan nincs egyenes összefüggés. A kezelés módja a nevelési-oktatási intézményekben már törvényileg szabályozott (vö. ingyen étkezés, nyári élelmiszercsomagok, „Mindenkinek lakjon jól!” program).	Prioritást kell adni az önkormányzat segélyezési gyakorlatában az alultáplált gyerekek, s családjaik támogatásának. Kiemelten fontos a rászoruló óvodás- és iskoláskorú gyerekek esetében az ingyenesség további biztosítása.
R19	Van e személtlerakó, illegális személtlerakó, döngkút a romák által sűrűn lakott szegregált településrész közelében (500 m-en belül?)	Nincs.	Figyelemmel kísérés, adott esetben azonnali beavatkozás szükséges.

VII. Romák - Lakhatási integráció			
R20	Milyen mértékben érintett a település a területi szegregáció problémájában? (pl. több jelentős méretű telep is található; csak veszélyeztetett terület található; nincs ilyen mértékben leromlott terület.)	Ld. IVS dokumentum (kül. 60-83, 84-94. old.)	Ld. még Setét-Csizmazia - féle kistérségi vizsgálat.
R21	Mobilizációs programok esetén Milyen eszközök léteznek az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentésére? Van-e a lakosság lakhatási integrációjának megvalósulását segítő támogató szolgáltatás?	Ld. IVS-Antiszegregációs Terv	Kötelezettségvállalások nyomon követése
R22	Egyes települési fejlesztéseknek van-e szegregációt erősítő hatása?	Nincs. (Ld. IVS)	A szegregációt erősítő hatás folyamatos ellenőrzése, távoltartása a döntés-előkészítési folyamatokban.

FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK			
	Vizsgálati szempont, problématerület	Vizsgálati megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
VIII. Fogyatékossággal élők - Foglalkoztatás			
F1	Arányuknak megfelelő mértékben dolgoznak-e fogyatékos munkavállalók a közszférában és a versenyszférában?	Regölyben és Tamásiban van megváltozott munkaképességűek számára létesített munkahely. Még több munkahelyre lenne szükség más településeken is.	Figyelemmel kísérés.
F2	Teljesítik-e a munkaadók a közszférában a kötelező foglalkoztatási kvótát?	Ld. 2011. szept.-ben elfogadott önkormányzati esélyegyenlőségi program.	Figyelemmel kísérés.
F3	Tartalmaznak-e a települési/társulási dokumentumok a fogyatékosággal élők foglalkoztatását előíró terveket?	Ld. fentebb	Mérlegelés, döntés előkészítése szükséges.

IX. Fogyatékossággal élők - Egészségügy			
F4	Elérhető-e az egészségügyi ellátások a fogyatékos emberek számára?	Teljes körű információval rendelkeznek. Az eü. intézmények többsége nem teljes körűen akadálymentesített.	Vizsgálat szükséges.
X. Fogyatékossággal élők - Szociális biztonság			
F5	A szociális alapellátás szolgáltatásai hozzáférhetőek és elérhetőek-e a fogyatékos emberek számára?	Igen, valamennyi igénylő számára, akik a szolgáltatáshoz való hozzáférést igénylik.	Információ szükséges.
F6	A szociális szakellátás szolgáltatásai segítik-e érdemben a fogyatékos emberek rehabilitációját?	Ld. Őszikék Szociális Szolgáltató Központ	Információ szükséges.
XI. Fogyatékossággal élők - Oktatás			
F7	A közoktatási intézmények hozzáférhetőek-e az SNI tanulók számára?	Az intézményi szintű hab./rehab. foglalkozások teljes körűen biztosítottak, a szakértői felülvizsgálat rendszeres és folyamatos.	Folyamatos figyelemmel kísérés.
F8	Akadálymentesek-e a közoktatási intézmények?	Részben igen.	Felülvizsgálandó a vonatkozó kritériumok alapján.
F9	Van-e kötelező felvételt biztosító (kijelölt) oktatási intézmény az integráltan oktatható fogyatékos gyermekek részére?	Van.	Folyamatos figyelemmel kísérés.
F10	Csak a közösségben nem oktatható tanulók vannak-e magántanulói státuszban?	Elsősorban az eü. problémával küzdők vannak magántanulói státuszban.	A nyilvántartás teljes körű ugyan, de folyamatos figyelemmel kísérést igényel.

III. Intézkedési terv (akcióterv) a komplex esélyegyenlőségi program kidolgozására

Simontornya

Sorszám	A helyzetelemzésben foglaltakra (az ebben vizsgált esélyegyenlőségi problémára) hivatkozás	Intézkedés leírása	Intézk. felelőse	Intézk. megval. határidő	Kiinduló érték (kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézk. irányul)	Intézk. eredményességi indikátora rövid távon (1 év)	Intézk. eredményességi indikátora közép távon (3 év)	Intézk. eredményességi indikátora hosszú távon (5 év)	Intézk. megval. szükséges erőforrás	Intézk. státusza ¹²
1	Nem állnak rendelkezésre az esélyegyenlőség problémaköre komplex kezeléséhez szükséges <u>rendszerezett adatok</u>	Releváns adatok köre meghatározása. Adatgyűjtés eljárási rendjének kidolgozása. Adatszolgáltatás biztosítása, kül. tekintettel a roma lakosság lélekszámára.	jegyző	2012. 12.31.	jelenlegi, meglévő, felhasznált adatok	új adatállomány rendelkezésre áll	adatállomány rendelkezésre áll, frissített népszáml. adatokkal	rendszerezett adatok folyamatosan biztosítottak	rendelkezésre álló, saját humán erőforrás	1.
2	Esélyegyenlőség előmozdításában tett ill. teendő <u>helyi kezdeményezések</u> nem teljes körűen ismertek a helyben élők körében	Lakossági tájékoztatók, konzultációk szervezése eddigi és jövőbeli partnerségekről, pályázatokról	polgármester	2012. 12.31.	jelenlegi állapot	elvégzett feladatok, szervezések száma	mérhetően nagyobb tájékozottság ez ügyben	döntések és ezek előkészítése a helyi nyilvánosság kontrolljával történik	rendelkezésre álló, saját humán erőforrás	1.

¹² Kódok használata javasolt:

1. előkészítés alatt (egyeztetések zajlanak)
2. képviselőtestületi vagy intézményi döntés született a programelem elindításáról, felelősök és határidők kijelölve (vagy amennyiben pályázati forrás függvénye : a támogatói döntés megszületett, támogatási szerződés megkötött)
3. a feladat végrehajtása folyamatban (rendszeres egyeztetések, találkozók, programok zajlanak)
4. a végrehajtás folyamatban, a célérték eléréséhez további előre nem látott beavatkozásokra volt szükség, amelyek zajlanak (felsorolásuk)
5. a célérték elérésre került, a folytatólagos programelemek megvalósítása folyamatban
- x. felfüggesztve

Sorszám	A helyzetelemzésben foglaltakra (az ebben vizsgált esélyegyenlőségi problémára) hivatkozás	Intézkedés leírása	Intézk. felelőse	Intézk. megval. határidő	Kiinduló érték (kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézk. irányul)	Intézk. eredményességi indikátora rövid távon (1 év)	Intézk. eredményességi indikátora közép távon (3 év)	Intézk. eredményességi indikátora hosszú távon (5 év)	Intézk. megval. szükséges erőforrás	Intézk. státusza
3	<u>Komplex esélyegyenlőségi problémakör</u> megismertetése, elfogadtatása a döntéshozók, önkormányzati alkalmazottak körében nem rendszeres	- Beavató (érzéke-nyítő) felkészítés szervezése döntéshozók, ill. érintett önkorm. dolgozók részére; - A témakör napirenden tartása a helyi médiában	polgármester, jegyző, CKÖ elnök	2012. 12.31. folyama- tos	aktuális tájékozottság	szervezett események száma, képzett személyek száma	az esélyegyenlőség komplex szempont-rendszere és az általa elérhető eredmények ismertté válnak	az esélyegyenlőség komplex szempont rendszere érvényesül a napi gyakorlatban	saját források	1.
4	<u>Védett célcsoportok foglalkoztatási</u> helyzetének javítása érdekében nem prioritáltak a kapcsolatok a helyi munkáltatókkal	Konzultáció munkáltatókkal a foglalkoztatási lehetőségek bővítéséről, kül. tekintettel a védett célcsoportokra	polgármester	2012. 12.31. ill. folyama- tos	aktuális foglalkoztatási mutatók, köz-szférában kö-telező kvóták	célcsoport érintettek száma rögzíthető	célcsoport érintettek száma növekszik	érvényesül-nek esély-szempontok a megállapo-dásokban	saját humán erőforrás, munkaadói források, pályázati források	1.
5	<u>Közfoglalkoztatási</u> programokban diszkriminációmentesség biztosítása* * Csak a településeket érinti (a TKT ebben nem illetékes)	* Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése foglalkoztatási paktumokban, munkafeladatok koordinációja és végrehajtása terén	* ld. ott	-	-	-	-	-	-	-

Sorszám	A helyzetelemzésben foglaltakra (az ebben vizsgált esélyegyenlőségi problémára) hivatkozás	Intézkedés leírása	Intézk. felelőse	Intézk. megval. határidő	Kiinduló érték (kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézk. irányul)	Intézk. eredményességi indikátora rövid távon (1 év)	Intézk. eredményességi indikátora közép távon (3 év)	Intézk. eredményességi indikátora hosszú távon (5 év)	Intézk. megval. szükséges erőforrás	Intézk. státusza
6	Közszolgáltatásokat nyújtó intézmények nem teljes körűen <u>akadálymentesek</u>	- Prioritási sorrend <u>felállítása az akadálymentesítés</u> szükség <u>szerinti ütemezésére, megvalósítására</u> - Kiemelten a digitális hozzáférés a kistételepüléseken	jegyző	2012. 12.31. és 2014. 12.31. között	érintett települések száma	akadálymentesítési feladatterv és intézkedések	intézmények terv szerinti akadálymentesítése	terv szerinti akadálymentesítések végrehajtása	saját forrás és pályázati források	1.
7	Kistérségi szinten nincs rendszeres konzultáció a témában: javasolt <u>Esélyegyenlőségi Kerekasztal</u> létesítése	Konzultációs fórum a társadalmi kihatások rendszeres vizsgálatára (vagy: a Szociális Kerekasztal funkció kibővítése)	polgármester	2012. 12.31.	jelen állapot	új testület vagy funkcióbővítés	megtárgyalt előterjesztések, esetek száma	javul a döntések ennek megfelelő megalapozása	társulási elvi stb. hozzájárulás	1.
8	<u>Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés</u> ágazati intézkedései nem teljes körűen fókuszáltak	Pontosítani a szolgáltatástervezési koncepcióban a célcsoportokat érintő hozzáférési szempontokat	jegyző	2012. 12.31.	jelen állapot	e vizsgálati szempontok érvényesítésére a korrekciók során	szempontok további korrekciója	esélyegyenlőségi fókusz érvényesül a stratégiában	fenntartói döntésnek megfelelően	1.

Sorszám	A helyzetelemzésben foglaltakra (az ebben vizsgált esélyegyenlőségi problémára) hivatkozás	Intézkedés leírása	Intézk. felelőse	Intézk. megval. határidő	Kiinduló érték (kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézk. irányul)	Intézk. eredményességi indikátora rövid távon (1 év)	Intézk. eredményességi indikátora közép távon (3 év)	Intézk. eredményességi indikátora hosszú távon (5 év)	Intézk. megval. szükséges erőforrás	Intézk. státusza
9	<u>Védelembé vétel</u> (Gyvt.) kritikus eseteinek felülvizsgálata* * <i>Települési érintettség esetén (a TKT nem illetékes)</i>	Amennyiben az esetszám kétszeresen meghaladja az orsz. átlagot, az önkormányzatnak fel kell tárnia az okokat.	jegyző	2012. 12.31.	adott települési viszonylatban egyedi eseti felülvizsgálat	felülvizsg. eredmény függvényében	felülvizsg. eredmény függvényében	nincs az országos átlagot kétszeresen meghaladó esetszám	megfelelő szakemberek bevonása	1.
10	<u>Roma származású munkavállalók</u> becsült számarányukhoz képest alacsony mértékben foglalkoztatottak a közintézményekben	- Roma származású munkavállalók alkalmazása előírt képzettségi mutatók szerint az önkormányzat / társulás intézményeiben; - A Nemzeti Roma Stratégia és az EU irányelveinek megfelelő bekapcsolódás a meghirdetésre kerülő programokba.	jegyző	saját ill. központi döntések szerint	jelenlegi foglalkoztatási mutatók	munkavállalók bevonása számszerűsíthető	Nemzeti Roma Stratégia indikátorai alapján	Nemzeti Roma Stratégia indikátorai alapján	saját humán erőforrás. külső kapacitás bevonása	1.
11	Korábban vállalt, <u>Antiszegregációs tervben</u> (LHH) foglalt helyi kötelezettségek felülvizsgálata* * <i>esettől függően</i>	Érintettség esetén felülvizsgálat és beavatkozás elvégzése	jegyző	2012. 12.31.	a szóban forgó dokumentum előírásai, elvárásai	intézkedés megtétele	intézkedés kontrollja	vállalt kötelezettségek teljesülnek	saját humán erőforrás	1.

Sorszám	A helyzetelemzésben foglaltakra (az ebben vizsgált esélyegyenlőségi problémára) hivatkozás	Intézkedés leírása	Intézk. felelőse	Intézk. megval. határidő	Kiinduló érték (kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézk. irányul)	Intézk. eredményességi indikátora rövid távon (1 év)	Intézk. eredményességi indikátora közép távon (3 év)	Intézk. eredményességi indikátora hosszú távon (5 év)	Intézk. megval. szükséges erőforrás	Intézk. státusza
12	Jelen dokumentum adatai, különösen a <u>törvényi és népszámlálási változások</u> okán, nem minden esetben megalapozottak	- Népszámlálásból, új törvényi szabályozásból adódó következtetések levonása esélyegyenlőségi szempontból. - Jelen dokumentum, adott intézkedések stb. felülvizsgálata, korrekciója	jegyző	2012. 12.31.	jelen törvényi szabályozás, adott népmozgalmi adatok	jelen dokumentum frissítése	jelen dokumentum frissítése	megalapozott dokumentum áll rendelkezésre	saját humán erőforrás, külső kapacitás bevonása	1.
13	Esélyegyenlőségi célcsoportok részvétele a helyi <u>döntéshozatalban</u> nem teljes körűen intézményesített	- Célcsoport szempontok beépítése a foglalkoztatási paktumokba; - Érintettek bevonása döntéshozatalba, Esélyegyenlőségi / Szociális kerekasztal tevékenységébe	jegyző	2012. 12.31.	jelen állapothoz képest az elmozdulás előkészítése	elvek rögzítése hivatalos dokumentumokban	érintett szereplők száma	esetek igazolják az eredményeséget	saját humán erőforrás	1.

Konzultáció, belső monitoring és a nyilvánosság biztosítása

A Települési Komplex Esélyegyenlőségi Programot a fenntartó által működtetett intézmények és szolgáltatók bevonásával kell megtervezni. Az Esélyegyenlőségi Program kidolgozása során, az elfogadását megelőzően szükséges biztosítani a konzultáció és véleményformálás lehetőségét a megvalósításban érintett minden szakmai és társadalmi partnernek. Az Esélyegyenlőségi Program tervezése fenntartói hatáskör és felelősség, ezért a mérőföldkövek, irányvonalak egyeztetését a fenntartó döntéshozói és intézményei körében kell elvégezni. Annak érdekében, hogy az Esélyegyenlőségi Program megvalósítása biztosítható legyen, szükséges bevonni az településen működő egyéb fenntartású (egyházi, civil stb.) intézmények, szakmai szervezetek, és vállalkozások képviselőit a célkitűzések egyeztetésébe és az akcióterv intézkedéseinek kivitelezésébe.

Erre alkalmas lehet egy Esélyegyenlőségi Kerekasztal működtetése, amely önállóan, vagy „betársulva” a Szociális Kerekasztal működési rendjébe, képes befogadni az önkormányzatok, társulások, szolgáltatók képviselőit, felelőseit, a civil partnerekkel egyetemben.

Az intézkedések tartalmi részleteinek kidolgozásban, a megvalósítandó tevékenységek tervezésében az érintett szakterület és intézménycsoport képviselőinek aktívan részt kell venniük. Erre javasolt struktúra, ha az akciótervben vállalt intézkedésekben érintett intézmények képviselőiből és a szakmai és társadalmi partnerekből tematikus munkacsoportokat hoznak létre, melyek kidolgozzák az egyes feladatok végrehajtásának pontos menetét.

A Települési Esélyegyenlőségi Programban rögzíteni kell, hogyan történik az akciótervben tervezett intézkedések megvalósulásának nyomkövetése, miként, milyen gyakorisággal tervezik az eredményesség értékelését. Szükséges meghatározni azt is, hogy a monitoringért, önellenőrzésért és a nyilvánosság biztosításáért kik, milyen módon felelősek. Ajánlott az akciótervben rögzített feladatok megvalósításának folyamatos nyomkövetését és az önellenőrzést a vállalt tevékenységek kidolgozásáért felelős munkacsoportokra bízni. A rendszeres (éves) monitoring vizsgálatok eredményeinek nyilvánossá tételére vonatkozó elképzeléseket is meg kell fogalmazni.

Az Esélyegyenlőségi Program szélesebb nyilvánosságának biztosítása érdekében a kommunikációs formákat, konkrét tevékenységeket is tervezni kell. A Esélyegyenlőségi Program eredményes megvalósulását döntően befolyásolja az intézkedések megvalósításában érintettek elkötelezettsége mellett az is, hogy a helyi közvélemény milyen mértékben informált, s támogatja-e a program végrehajtását. Szükséges minden elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Ki kell dolgozni az Esélyegyenlőségi Programban azt is, hogy milyen módon gyűjtik, dolgozzák fel és csatolják vissza a végrehajtás menetében minden érintett fél (érintett intézmények dolgozói, szülők, tanulók, egyéb szakmai és társadalmi partnerek) észrevételeit; hogyan tehető kiegészítés, korrekció az Esélyegyenlőségi Programhoz.

Kötelezettségvállalás, felelősségi körök

A Települési Esélyegyenlőségi Programban pontosan meg kell fogalmazni, hogy az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében milyen kötelezettségeket vállal a fenntartó, illetve a fenntartásában működő intézmények kijelölt felelőse.

Ki kell jelölni a Települési Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért felelős vezető személyt (önkormányzati döntéshozót, tisztségviselőt), akinek elsősorban a következőkért kell felelősséget vállalnia:

Biztosítani kell, hogy a település(ek) minden lakója, de főként az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Települési Esélyegyenlőségi Program, illetve, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő intézmények, szolgáltatók dolgozói ismerjék és legyenek képesek követni a benne foglaltakat. Ki kell jelölni a Települési Esélyegyenlőségi Program megvalósításának irányítóját.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a településen működő önkormányzati intézmények és szolgáltatások vezetői felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, és éljenek a lehetőséggel, hogy célirányos felkészítéseken részt vegyenek. Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a Települési Esélyegyenlőségi Programban foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy megismerje az Esélyegyenlőségi Programot, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak. Ennek ellenőrzését az Esélyegyenlőségi Program megvalósításának felelős irányítója, illetve az Esélyegyenlőségi Fórum ellenőrzi és szankcionálja.

Érvényesülés, módosítás

Fontos annak meghatározása az Esélyegyenlőségi Programban, hogy mi módon garantálható az abban foglaltak érvényesülése, konkrétan leírva, milyen intézkedéseket tesz a fenntartó, ha a kétévenkénti önértékelés során kiderül, nem teljesülnek a vállalt kötelezettségek. Azt is rögzíteni kell, milyen módon lehetséges az Esélyegyenlőségi Program módosítása és melyek azok az esetek, amikor ezt szükséges megtenni.